

Załącznik nr 1
do uchwały Zarządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 12 maja 2009 r.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

**Program
upowszechniania znajomości przepisów
ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników
województwa warmińskiego - mazurskiego
w 2009 roku**

Olsztyn 2009 r.

I. Charakterystyka rolnictwa w województwie warmińsko-mazurskim.

Rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim jest jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki. Powierzchnia ogólna województwa wynosi 2,32 mln ha, z czego 1,33 mln ha to UR. Trwałe użytki zielone stanowią 30 % użytków rolnych.

Wiodące kierunki w produkcji zwierzęcej w województwie to chów i hodowla: bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej, koni oraz owiec. Znaczący udział w towarowej produkcji zwierzęcej ma też drobiarstwo. Wg stanu na 30.06.2008 r. pogłowie zwierząt gospodarskich oraz drobiu kształtowało się na poziomie:

- bydło ogółem – 429,9 tys. szt., w tym krowy ogółem – 200,1 tys. szt. Stado krów mięsnych szacuje się na ok. 10 tys. szt.
- trzoda chlewna – 677,7 tys. szt., w tym 63,1 tys. macior.
- owce – 9,4 tys. szt., w tym 5,1 tys. szt. maciorek.
- konie - 17,8 tys. szt., w tym 10,8 tys. szt. to konie 3 letnie i starsze.
- drób – 7,2 mln. szt. (w tym: drób kurzy – 3,12 mln szt., w tym 0,96 mln niosek; gęsi i kaczki – 0,47 mln szt. oraz 3,6 mln szt. indyków).

W województwie warmińsko-mazurskim jest 47 900 gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha, z tego: zwierzęta gospodarskie posiada 41,9 tys. gospodarstw, w tym bydło – 22, 7 tys., krowy mleczne – 20,6 tys., trzodę chlewną – 16, 8 tys., lochy – 10,8 tys., owce - 320 oraz konie - 5,2 tys.

W Unii Europejskiej dużą wagę przywiązuje się do produkcji bezpiecznej żywności, gdzie kontrolę jakości przeprowadza się na wszystkich etapach produkcji, rozpoczynając od gospodarstwa rolnego. Polska jako członek Unii Europejskiej podjęła działania dostosowujące sektor produkcji żywności do wymagań jednolitego rynku. W dniu 21 stycznia 2008 r. Rada Ministrów Unii Europejskiej przyjęła zmianę do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w zakresie uproszczenia wymogów wzajemnej zgodności (*cross-compliance*). Zmiana Rozporządzenia oznacza m.in. że wymagania w zakresie wzajemnej zgodności będą wdrażane w Polsce stopniowo według następującego harmonogramu:

- od 1.01.2009 r. pakiet A aneksu III - Środowisko oraz System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt;
- od 1.01.2011 r. pakiet B aneksu III - Bezpieczeństwo żywności oraz pakiet C aneksu III - Dobrostan zwierząt (z możliwością przesunięcia od 1.01.2013).

Oznacza to, że gospodarstwa rolne muszą spełniać stawiane im wymagania w zakresie higieny produkcji, ochrony środowiska oraz dobrostanu zwierząt wynikające z uwarunkowań prawnych zarówno krajowych, jak i UE. Stąd też istotne znaczenie mają działania upowszechniające wśród rolników prawne zasady ochrony zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt gospodarskich.

II. Cele strategiczne programu

1. Cele długoterminowe

- a) upowszechnienie przepisów z zakresu ochrony zwierząt, a w tym zasad zapewnienia dobrostanu zwierząt, stanowiących ważny element *cross compliance*,
- b) podniesienie świadomości społecznej na temat zachowania dobrostanu zwierząt, przestrzegania wymagań weterynaryjnych oraz prowadzenia niezbędnej dokumentacji weterynaryjnej i hodowlanej,
- c) stworzenie i zachowanie odpowiednich warunków zoohigienicznych w budynkach inwentarskich,

- d) poprawa jakości warunków sanitarnych w skupie, obrocie, transporcie i uboju zwierząt gospodarskich,
- e) eliminowanie nieprawidłowości i naruszania zasad stwarzających zagrożenie dla zdrowia zwierząt,
- f) ograniczenie, a następnie wyeliminowanie przypadków łamania praw zwierząt podczas transportu oraz w miejscach ich gromadzenia i uboju,
- g) poprawa jakości środków żywienia zwierząt.

2. **Cele operacyjne, rolnik po ukończeniu szkolenia będzie:**

- a. znał zasady zachowania dobrostanu, wymagania weterynaryjne, dokumentację weterynaryjną i hodowlaną oraz przestrzegał zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- b. potrafił zachować odpowiednie warunki profilaktyki i utrzymania zwierząt w budynkach inwentarskich,
- c. znał i starał się eliminować niekorzystne relacje między stresem w chowie i hodowli zwierząt a jakością sprzedawanych produktów (mięso, mleko, jaja) oraz w czasie transportu zwierząt,
- d. potrafił eliminować zagrożenia związane z niebezpiecznymi środkami żywienia dla zwierząt (m.in. antybiotyki, mączki mięsno-kostne),
- e. bardziej świadomy i wrażliwy na cierpienie zwierząt.

IV. Kierunki działań:

- 1. Przeprowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie spełnienia dobrostanu poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich.
- 2. Informowanie rolników o obowiązkach wynikających z aktualnych przepisów wykonawczych do ustawy o ochronie zwierząt, m.in. o minimalnych warunkach utrzymania zwierząt gospodarskich, o transporcie zwierząt, o wymaganiach weterynaryjnych, o paszach, o identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich oraz o zasadach *cross compliance*.
- 3. Opracowanie i wydanie broszury dotyczącej wymagań w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich, w tym: w zakresie dobrostanu bydła mlecznego, mięsnego, trzody chlewnej, koni, owiec i kóz.
- 4. Wizytacja gospodarstw – doradztwo indywidualne w gospodarstwach rolnych, które planują modernizację lub budowę nowych budynków inwentarskich, w zakresie spełnienia warunków dobrostanu zwierząt.
- 5. Organizacja spotkań grupowych z rolnikami nt. zachowania dobrostanu zwierząt.
- 6. Porady indywidualne dotyczące zagadnień wynikających z ustawy o ochronie zwierząt oraz z Rozporządzenia o minimalnych warunkach utrzymania zwierząt gospodarskich.
- 7. Zorganizowanie wojewódzkiej konferencji na temat: „*Dobrostan zwierząt a produkcja bezpiecznej żywności*” dla rolników i doradców, na której zostanie oprócz tematów wiodących podsumowany 3 letni okres realizacji przez Samorząd Województwa programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińskiego.
- 8. Ocena realizacji programu i przygotowanie działań na 2010 rok i lata następne.

V. Harmonogram realizacji programu na 2009 rok.

Lp	Kierunek działań	Liczba działań	Termin realizacji	Wykonawca
1	Szkolenia dla rolników na temat: - przepisów prawnych dot. dobrostanu i konsekwencji ich nieprzestrzegania oraz znaczenia dobrostanu we wdrażaniu <i>cross compliance</i> . - zapobieganie bieżącym zagrożeniom zdrowotnym dla zwierząt gospodarskich, w tym choroby Aujeszky, - identyfikacja i rejestracja zwierząt	20 szkoleń	październik- grudzień 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie Powiatowy Lekarz Weterynarii
2	Informowanie rolników o obowiązkach wynikających z ustawy o ochronie zwierząt i przepisach wykonawczych	3 art. prasowych, 3 audycje radiowe, 2 wywiady	wrzesień – grudzień 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie
3	Opracowanie i wydanie broszur informacyjnych dot. wymagań w zakresie dobrostanu zwierząt oraz zasad <i>cross compliance</i>	4 broszury (bydło mleczne i mięsne, trzoda chlewna, owce i kozy) 1 broszura (zasady <i>cross compliance</i>)	III kwartał 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie
4	Doradztwo indywidualne	20 wizyt w gospodarstwie	lipiec – grudzień 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie
5	Porady indywidualne (telefoniczne lub w biurze)	100 porad	styczeń – grudzień 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie
6	Organizacja wojewódzkiej konferencji nt. „Dobrostan zwierząt a produkcja bezpiecznej żywności”		listopad 2009	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
7	Ocena realizacji programu w 2009 r. i przygotowanie programu działań na 2010 r.		grudzień 2009	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

VI. Budżet finansowy na 2009 r.

Lp	Działania	Budżet		
		Ogółem	Warmińsko - Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie	Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego
1	Szkolenia dla rolników (5 godz.) - sala wykładowa 20 x 250 zł - 5 000 zł - dojazd wykładowców 4000 km x 1,0 zł - 4 000 zł - organizacja szkoleń (zaproszenia, kawa, napoje- 20 x 100 zł) - 2 000 zł - znaczki, telefony, mat. biurowe - 3 000 zł	14 000 zł	5 000 zł	9 000 zł
2	Informowanie rolników o obowiązkach wynikających z ustawy o ochronie zwierząt i przepisach wykonawczych - art. prasowe, - audycje radiowe, - wywiady	1 000 zł	1 000 zł	
3	Opracowanie i wydanie broszur informacyjnych dot. wymagań w zakresie dobrostanu zwierząt (4 broszury tematyczne, A4, nakład 2000 egz.)	8 000 zł		8 000 zł

4	Opracowanie i wydanie broszury informacyjnej nt. zasad <i>cross compliance</i> (A4, nakład 2500 egz.)*	10 000 zł		10 000 zł
5	Doradztwo indywidualne - dojazd wykładowców 1000 km x 1,0 zł	1 000 zł	1 000 zł	
6	Porady indywidualne (telefoniczne)	2 000 zł	2 000 zł	
7	Konferencja wojewódzka Wykładowcy Materiały konferencyjne Koszty organizacyjne (znaczki, telefony, mat. biurowe, napoje, kawa, herbata)	4 000 zł	1 000 zł	1 200 zł 800 zł 1 000 zł
8	Razem	40 000 zł	10 000 zł	30 000 zł

* opracowanie i wydawnictwo broszury zostanie sfinansowana ze środków KSOW

Ze względu na stosowane różne formy przekazu informacji dla rolników wszystkie podejmowane działania należy uznać za jednakowo ważne dla osiągnięcia strategicznego celu programu, jakim jest podniesienie świadomości społecznej rolników, zwłaszcza na temat zachowania właściwych relacji między dobrostanem zwierząt gospodarskich a bezpieczną produkcją żywności.

VII. Planowane efekty programu:

1. Przeszkolenie 800 rolników z terenu województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zachowania dobrostanu zwierząt gospodarskich i kontroli weterynaryjnej oraz konsekwencji wynikających z nie przestrzegania norm prawnych.
2. Rozpowszechnienie wśród rolników podstawowych informacji z zakresu zasad *cross compliance* oraz dobrostanu zwierząt gospodarskich, w tym wydanie 5 tematycznych broszur informacyjnych w nakładzie 4500 egz.
3. Uświadomienie hodowcom zwierząt zależności między dobrostanem zwierząt, warunkami utrzymania zwierząt a jakością produktów pochodzenia zwierzęcego.
4. Przekonanie rolników o konieczności zastosowania niezbędnych zmian w budynkach inwentarskich w celu zapewnienia zwierzętom właściwych warunków dobrostanu.

Opracowano:

w Biurze Polityki Rolnej
Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

